

[Økonomi- og arbejdsministeren.]

overvejelse at søge iværksat for at muliggøre en effektiv indsats i kampen mod arbejdsløsheden i de egne af landet, der gennem de senere år har været præget af varig høj ledighed. Grundlaget for min redegørelse er den betænkning om arbejdsløshedsøerne i Jylland, som regeringen i september i fjor anmodede arbejdsmarkedskommissionen om at udarbejde, og som kommissionen herefter har afgivet til regeringen ved udgangen af december måned 1954.

Betænkningen, som allerede for et par måneder siden blev omdelt til tinget, indeholder indledningsvis en definition af, hvad der forstås ved en arbejdsløshedsø. Ved en arbejdsløshedsø forstås en kommune, der varigt er præget af en særlig høj ledighed, også i sommer måneder, hvor beskæftigelsen i landet iøvrigt har ligget på et højt niveau. Kommissionen har anstillet nogle betragtninger over, hvad der er årsagen til, at vi i dag har den mærkeligt skæve fordeling af arbejdskraften, som er karakteristisk derved, at der, uanset at landet som helhed er præget af stabil høj beskæftigelsesgrad, dog findes visse egne, hvor ledigheden er særlig stor og tyngende. Årsagerne hertil er i det store og hele velkendte. Krigen med de store arbejder for besættelsesmagten og den store produktion af indenlandsk brændsel bærer vel hovedskylden. Ved krigens ophør og i den nærmeste tid derefter afsvækkedes imidlertid disse særlig gunstige arbejdsvilkår for den ufaglærte arbejdskraft væsentligt; samtidig formindskede landbruget sin efterspørgsel efter arbejdskraft. Da dertil så yderligere kom, at mulighederne for at søge bort fra de områder, der hidtil havde været præget af stor beskæftigelse af ufaglært arbejdskraft, blev hemmet dels som følge af vanskeligheden ved at skaffe sig bolig andetsteds, dels som følge af svigtende evne hos byerhvervene til at opsuge hele den lediggjorte ufaglærte arbejdskraft, opstod den ophobning af ledig arbejdskraft indenfor visse afgrænsede områder i landet, som vi i dag alle kender ganske særligt fra Nordjylland.

Arbejdsløshedsøernes problem er væsentligst et problem om fremskaffelse af beskæftigelse til arbejdsmænd, og det er derfor naturligt, at udvælgelsen af de områder, for hvilke der foreslås iværksat særlige foran-

staltninger, er baseret på en undersøgelse af ledigheden netop blandt arbejdsmændene.

Ved arbejdsmarkedskommissionens undersøgelse af dette forhold har kommissionen lagt den såkaldt reducerede ledighedsprocent for medlemmer af arbejdsmændenes arbejdsløshedskasse til grund, idet der for 3 års perioden oktober 1951—september 1954 er foretaget en opgørelse over den gennemsnitlige ledighedsprocent for hver enkelt jysk kommune for sig, hvorefter kommunerne er opstillet i rækkefølge efter ledighedens størrelse. Kommissionen har ment, at der for at foretage en rigtig udskillelse tillige burde tages hensyn til sommerledigheden, idet en kommune, der har en høj ledighedsprocent, når denne beregnes som et gennemsnit for hele den nævnte 3 års periode, dog ikke kan betegnes som arbejdsløshedsø, medmindre den yderligere har en relativ høj ledighed i de 3 sommerhalvår, der falder indenfor den undersøgte periode.

På grundlag af det således opstillede materiale har arbejdsmarkedskommissionen stillet forslag om, at man ved overvejelserne angående iværksættelse af særforanstaltninger i første omgang bør koncentrere sig dels om byer, der i 3 års perioden fra oktober 1951 til udgangen af september 1954 gennemsnitlig har haft 12 pct.s ledighed og derover; og som desuden i de 3 nævnte sommerhalvår gennemsnitligt havde mindst 6 pct.s ledighed, dels om de landkommuner, der i 1951—54 gennemsnitlig havde 18 pct.s ledighed og derover og mindst 20 ledige, og som tillige i sommerhalvårene 1952—54 havde mindst 6 pct.s ledighed.

Hvorvidt netop de valgte ledighedsprocenter er de rette, må naturligvis bero på et skøn, men jeg kan med nogle tal anskueliggøre, at man ved valget af de anførte procentsatser har bestræbt sig for i første omgang kun at give sådanne kommuner fortrinsstilling, som virkelig er ramt af varig høj ledighed.

Ser man først på provinsbyerne, er forholdet det, at man, som jeg sagde før, i almindelighed vil kræve, at vedkommende bykommune i hele 3 års perioden gennemsnitlig har ligget på en ledighedsprocent af 12 og derover. Til sammenligning kan anføres, at den gennemsnitlige ledighedsprocent for den nævnte periode for samtlige landets provinsbyer lå på 8½, for samtlige